

Lars-Gunnar "Lasse" Eriksson

821114-6215

Nedanstående text grundar sig på främst dokumentation från sjukvården, kommunen och utförare. En mindre del grundar sig på händelser runt Lasse samt samtal med Lasse och personer runt honom.

Lasse föddes 1982. Han föds med Downs syndrom, utvecklingsstörning samt hjärtfel (Ventrikelseptumdefekt (VSD)). VSD kallas också kammarseptumdefekt och innebär i Lasses fall ett litet hål mellan hjärtats kamrar. Hjärtfelet korrigeras vanligen genom kirurgi. Om hjärtfelet inte korrigeras leder det till utveckling av Eisenmengers syndrom. När man utvecklat syndromet är det inte längre operabelt. Syndromet ger ett betydligt kortare liv till följd av komplikationer som tex hjärtsvikt och hjärtstillestånd. De flesta med syndromet avlider innan de fyller 30 år.

Lasse växer upp i Arvika tillsammans med mamma, pappa, syster (1978) och bror (1989). Pappan arbetar på så kallad "skyddad verkstad" och mamman är "måttligt mentalt retarderad" och "måttligt utvecklingsstörd" (enligt dokumentation från sjukvården).

Lasses första tid i livet innebär en del sjukhusbesök. Han har återkommande infektioner som behöver behandlas samt ett hjärtfel som behöver kontrolleras kontinuerligt. Tidigt observerar sjukvården tecken på att Lasse inte har en fungerande hemmiljö varför han får börja på daghem innan ett års ålder. Lasse är vid läkarbesöken ofta smutsig och har kraftiga kariesangrepp i tändernas rotsystem. Föräldrarna saknar förmåga att hjälpa Lasse med hans medicinering och vet t.ex. inte vilken dos de har gett honom. Under

Lasses barndom har familjen ekonomiska problem som visar sig genom att mamman vid upprepade gånger lånar pengar av sjukvården för att köpa mat. Detta pågår under flera år och sjukvården kontakter socialtjänsten om behovet av matpengar samt habiliteringen om behovet av stöd i hemmet. Mamman har senare berättat att hon själv besökte socialtjänsten för att få hjälp med matpengar men att hon då fick till svar att hon, om hon behövde pengar, fick "tigga" av grannar. Hon har genom åren fortsatt låna pengar av grannar, sjukvård, skolpersonal, fritidspersonal, ledsagare etc. När Lasse är 13 år kan man i dokumentation läsa att hans skolfröken Anette är kontaktfamilj/kontaktman åt familjen och att Lasse tillbringar en del tid hemma hos henne. Hon uppger att hon har uppfattat att föräldrarna inte verkar förstå Lasses behov.

Lasse bedöms som barn vara för svag för att klara en operation för det hjärtfel han har men sjukvården följer utvecklingen noggrant. Från cirka femton års ålder till 25-26 år försöker läkarna intensivt få föräldrarna (framförallt mamman, då pappan i princip aldrig deltar på möten med sjukvården) att förstå vikten av en hjärtoperation.

Kontinuerligt under åren förklarar läkarna för föräldrarna att om inte Lasse opereras så kommer han utveckla Eisenmengers syndrom. De förklarar för föräldrarna vad det innebär. Ena dagen säger mamman ja till operation för att andra dagen ångra sig och säger nej. Detta pågår under flera år. Föräldrarna vidhåller sitt nej trots återkommande försök från läkarna. När Lasse fyllt 18 år fortsätter föräldrarna tillfrågas. Vad Lasse själv vill framgår inte av den dokumentation som finns, och han har helt enkelt inte fått frågan. Vid ett möte 2002 deltar båda föräldrarna och kontaktpersonen Anette. Anette försöker också motivera föräldrarna till att säga ja till operation med det hjälper inte. Föräldrarna fortsätter neka operation. I utredning gjord av LSS-handläggare står att Anette under ett möte med handläggaren berättar om Lasses hjärtfel och att det är operabelt men att föräldrarna anser det "för riskfyllt för Lasse och väljer därför att avstå operation".

Det faktum att föräldrarna, som själva har en utvecklingsstörning, bestämmer att Lasse, trots att han är myndig, inte ska opereras samt att instanserna runt om Lasse med kännedom om detta inte ingriper gör att han slutligen vid 25-26 års ålder inte längre kan opereras och utvecklar därför Eisenmengers syndrom. En dödlig sjukdom.

Lasse går under uppväxten i särskolan. Hans utvecklingsstörning benämns som måttlig till svår och under skollåren går han på så kallad träningsnivå där han får lära sig basala saker så som att sköta toalettbesök, tvätta händerna, klä sig. Lasse har inte förmåga att tex lära sig läsa, skriva eller att räkna, göra enkla vardagssysslor som att göra en smörgås och han har inte förmågan att se konsekvenser av sitt handlande. Lasse går senare på särgymnasiet och har efter skolan fritidstillsyn (1999-2001). Personalen på fritidstillsynen uppmärksammar gång på gång att Lasse inte har en bra hemmiljö. Lasse har tex aldrig pengar och personalen köper i perioder in strumpor, kalsonger, dusch och rakgrejer och tandborstar. Personalen samlar också ihop kläder till Lasse. Eftersom Lasse aldrig lärt sig tandvård hemma hjälper personalen honom med detta. Lasse

betalar inte sin mat på fritidsverksamheten och det händer att personalen lånar ut pengar till honom då han annars inte kan vara med på vissa aktiviteter. Att notera är att när Lasses yngre bror några år senare börjar på samma fritids upprepas proceduren med inköp av hygienartiklar, kläder, lära tandborstning, pengar till aktiviteter etc. Vid nästan varje personalmöte diskuterar personalen Lasses hemsituation. Personalen misstänker att Lasses pengar finansierar pappans spel.

År 2000 anmäler socialtjänsten till överförmyndaren att Lasse, när han fyller 18 år, behöver en god man. Lasse får dock ingen god man förrän tre år senare. 2003 förordnar Tingsrätten Anette (tidigare lärare och kp) till god man. I förordnandet ingår att bevaka Lasses rätt, förvalta hans egendom och sörja för hans person. När Anette tillträder har Lasse belastats med kronofogsskulder, bl.a. ställda av Arvika kommun.

Att Lasse får en god man förordnad oroar hans mamma. Vid ett möte hos överförmyndaren 2003 är hon enligt dokumentation "mycket ledsen och rädd för vad som skulle ske med det ekonomiska då Lasses sjukersättning, är de enda pengarna hon har att hushålla med". Detta finns dokumenterat hos överförmyndaren. Under mötet sluts ett avtal som går ut på att Lasses gode man endast ska sköta 2000 kr i månaden åt Lasse. De ska sättas in på ett sparkonto. Resten av hans inkomst från försäkringskassan ska mamman förfoga över. 2003 är Lasse 21 år och i överförmyndarens dokumentation omnämns mamman som Lasses förmyndare. Under åren förs samtal mellan gode man, mamman och överförmyndaren. Överförmyndaren och gode mannen är medvetna om att Lasses föräldrar försörjer sig med hjälp av Lasses intäkter (även broderns). Lasses gode man hjälper efter en tid hans mamma att ansöka om sjukersättning vilket hon beviljas. Hon fortsätter dock även efter det att "sköta" Lasses pengar. Gode mannen informerar överförmyndaren att mamman inte klarar att sköta pengarna då Lasse ådrar sig nya kronofogdesskulder (föräldrarna betalar inte fakturor från Apoteket och kommunen). Även fritidsverksamheten anmäler, under åren, sin oro till överförmyndaren om att Lasse (och hans bror) inte har några pengar till aktiviteter på fritids trots sjukersättning.

Gode mannen har i uppdrag att sörja för person och bevaka hans rätt. Trots det är hon inte delaktig i diskussionen med läkarna gällande Lasses hjärtfel. Kontakten med läkarna sköts av mamman efter det att Lasse fyllt 18 år och efter det att han förordnats en god man. Gode mannen har i efterhand uppgett att hon fått tydliga direktiv av överförmyndaren Anders Söderström att inte engagera sig i frågan om hjärtoperation utan att det ska skötas av föräldrarna.

I mars 2017 tillträder Lars-Olof (L-O) Gävert som Lasses ställföreträdare. L-O bryter då, samma dag som han tillträder, det avtal som funnits mellan överförmyndaren, gode mannen och föräldrarna. Tillsammans med Lasse går L-O till banken och gör om hans bankkonton till kapitalkonto med överförmyndarspär. Under tiden Lasse och L-O är på

banken kommer mamman in. Hon försöker en sista gång ta ut pengar från Lasses konto men kortet spärras då av personalen. Efter mars 2017 hade Lasse full tillgång till sina egna pengar för första gången. Något som glädde honom. För första gången kunde Lasse gå på en affär och köpa det han önskade. Det gjorde honom stolt och han kände sig friare.

Familjens första insats var som det står i dokumentationen kontaktfamilj/person. Detta påbörjades ngn gång runt 1994. Personen var som ovan nämnts Anette Sveder (Lasses lärare och senare även gode man). Lasse har sedan tonåren varit beviljad insatser av kommunen i olika former. L-O träffade Lasse när han som ung vikarierade på den fritidstillsyn Lasse gick på. När Lasse sen beviljades kontaktperson blev L-O det. Kp ändrades 2001 till ledsagning (10 tim/månad). När L-O träffade Lasses familj i samband med hämtning i hemmet (hos föräldrarna) förstod L-O rätt snabbt att hans mamma också var funktionsnedsatt på ngt sätt. L-O utgick då från att hon hade stöd från kommunen. L-O var Lasses ledsagare under ett antal år och gjorde aktiviteter tillsammans utanför hemmet och utan familjen. Ledsagningen fungerade bra då Lasse var en mkt aktiv person med en massa idéer om vad han vill göra. Efter ett antal år utökades hans ledsagartimmar till 20 timmar/månad. 2008 kontaktade L-O överförmyndaren gällande det faktum att Lasse aldrig hade pengar trots att han hade god man. L-O fick ett svävande svar om att överförmyndaren skulle kontrollera saken och återkomma. Det gjorde han aldrig.

Lasse beviljades i juli 2010 personlig assistans. Timmarna gick åt till att följa med honom på alla de aktiviteter han ville göra. Familjen menade att de skötte det Lasse behövde i hemmet. När L-O under åren hämtade Lasse till aktiviteter stod han och hans mamma utanför huset och väntade på L-O när han kom. Samma sak när L-O efter aktiviteten lämnade av Lasse, mamman stod oftast utanför huset och väntade på dem. L-O tyckte det var märkligt men förstod inte hela bilden som han gör idag. Pappan såg L-O inte mkt till, han höll sig oftast i bakgrunden och deltog aldrig på några möten. Trots att L-O inte förstod fullt ut hur det var i hemmet uppfattade L-O det som att föräldrarna visste att L-O stod upp för Lasse och L-O har i efterhand förstätt att det var därför de höll låg profil när han närvarade. L-O kan i efterhand se att han borde gjort orosanmälningar på egen hand men han utgick alltid från att hans överordnade chefer gjorde det då det ofta pratades om Lasse och hans situation.

När L-O 2017 tillträdde som god man fick han en djupare inblick och när han insåg hur föräldrarna tagit Lasses alla pengar bestämde L-O sig för att ta reda på hur Lasse egentligen haft det genom åren. L-O förstod också att hans syskon var drabbade. Genom att tillsammans med Lasse gått igenom den dokumentation som finns om honom, samtal med Lasse, brodern och mamman har bilden sakta klarnat.

Den ekonomiska biten och det faktum att kommunens överförmyndare inte skött sitt uppdrag tog L-O med dåvarande överförmyndarehandläggaren Helena. Helena bemötte

Lasse oerhört bra och värdigt och beklagade det inträffade. Helena gick igenom all dokumentation och kunde som L-O konstatera att det var under all kritik. Hon tog det på allvar och agerade. Polisanmälan har gjorts och Länsstyrelsen har genomfört tillsyn. De har riktat kraftig och allvarlig kritik mot nämnden. Lasse har rent juridiskt bestulits. Hans föräldrar hade inte rätt till hans inkomst. Lasse har bestulits på 868 610 kr enligt kommunens egen uträkning. När L-O började undersöka detta upptäckte han att detsamma hände brodern och L-O gjorde en orosanmälan. Överförmyndaren såg då till att brodern akut fick en förvaltare. Lasse och hans bror har tillsammans, rent juridiskt bestulits på minst ca 1,4 miljoner tillsammans. Att notera är att en anmälan om behov av god man för brodern inkom redan 2009 till överförmyndaren men den har inte hanterats. Detta har också granskats av Länsstyrelsen och de har riktat allvarlig kritik mot hanterandet. Anmärkningsvärt är att LSS-handläggare i sin dokumentation konstaterat att mamman tar broderns pengar. Det framgår dock inte hur hon agerat på detta och i efterhand vet vi att de inte agerade överhuvudtaget på de här uppgifterna.

I och med att L-O blev varse den ekonomiska situationen började han mer och mer besöka Lasse i hemmet. Det gjorde att L-O förstod att han måste försöka få honom ut ur hemmet. Lasse ansökte därför sommaren 2017 om utökad personlig assistans. Lasse var, om han skulle flytta, i behov av mera hjälp. Utredningen var inte klar i oktober 2017 då Lasse drabbades av ett plötsligt hjärtstopp. Genom snabba HLR-insatser överlevde Lasse men fick tillbringa en längre tid på sjukhus. Efter hjärtstoppet kontaktade L-O ett flertal hjärtspecialister, bl. a på Sahlgrenska och Lunds universitetssjukhus. L-O ville veta hur de runt om Lasse kunde göra det så bra som möjligt för honom trots det hjärtfel han hade. L-O fick då informationen om att om Lasse hade opererats i tid så hade han inte haft det hjärtfel han hade. L-O förstod också att Lasse troligtvis inte skulle bli så mkt äldre än han var på grund av hjärtfelet. Lasse kunde närsomhelst drabbas av ett nytt hjärtstopp. Efter hjärtstoppet försämrades Lasses fysiska allmäntillstånd påtagligt och därmed ökade hans hjälpbehov. Han hade tidigare gått på daglig verksamhet men orkade till följd av sitt hjärtfel efter sjukhusvistelsen inte närvara som tidigare och behövde därmed mer hjälp i hemmet.

Efter sjukhusvistelsen går Lasse hem till föräldrahemmet. Det visar sig snart att det inte går att utföra hjälpen i hemmiljön. Lasses pappa släpper bl. a inte in de kvinnor som jobbar med Lasse i hemmet. Han är otrevlig mot personalen och menar att han och mamman själva kan hjälpa Lasse och att det inte behövs någon hjälp från assistenter. Detta för att dölja de missförhållanden som finns i hemmet. Då det är helt ohållbart i hemmiljön får assistenterna ta med Lasse därifrån för att kunna hjälpa honom. Lasse behövde efter hjärtstoppet än mer komma ifrån föräldrarnas hem. Han var i stort behov av lugn och ro och att hans medicinering och omvårdnad sköttes ordentligt. 1 december 2017 flyttade Lasse och hans bror till en lägenhet i Arvika.

Under första tiden i lägenhet uppmärksammades att föräldrarna fortsatt försökte komma åt brödernas tillgångar. Framförallt försöker de få Lasses bror att ge dem pengar. Bl.a. kommer mamman till deras bostad och ber om pengar till mat. Brodern

förklarar att det är pappan som skickat henne och att han behövde pengar att spela för. Brodern säger i samband med detta att mamman är rädd för pappan. Saker försvinner också från bostaden i samband med att mamman besöker bröderna, t.ex. en av assistenternas bankkort.

I och med flytten blir hela Lasses situation tydlig. Lasse har växt upp med två föräldrar, mamman har en diagnostiserad intellektuell funktionsnedsättning och mycket tyder på att även pappan har någon form av nedsättning eller psykisk ohälsa. Barnen har överhuvudtaget inte haft några rättigheter utan t.ex. tvingats lämna ifrån sig sina pengar, inte störa, inte få tycka och tänka. Mamman har själv berättat att hon varit livrädd för mannen i alla år. Det visar sig också att det är pappan som i alla år sagt nej till Lasses operation. Mamman har vid tillfällena sagt ok till operation men sedan ångrat sig när hon pratat med pappan. Modern har på inget vis vågat trotsa pappans beslut.

Lasses lillebror har drabbats svårt. Han har själv uppgett att han blivit psykiskt misshandlad sedan han var barn. Anmärkningsvärt är också att brodern har gått i särskola men har inte utretts för funktionsnedsättning.

Lasses storasyster verkar ha klarat sig bäst i familjen då hon i tonåren flyttade till annan ort. Hon har också berättat att hon tidigare i livet blivit bestulen av föräldrarna på ett arv hon fick.

När saker och ting uppdagas hjälper mammans kontaktperson (Anettes som nämnts vid flera tillfällen ovan) henne att flytta. Mamman ska ha fått hjälp med första hyran av socialtjänsten men fått ordna bostad på egen hand. Mamman har berättat hur hon hela livet gjort som hon blivit tillsagd av maken eftersom hon är rädd för honom. Hon berättar att han spelar och att hon tror att det är dit de mesta pengarna gått. Vidare har hon berättat att de aldrig haft pengar och att hon därför tvingats låna pengar till mat. Hon berättar att hon förutom habiliteringen som kom med leksaker när Lasse var liten aldrig erbjudits ngn hjälp.

LSS-enheten har fått information om familjens situation både muntligt och skriftligt under åren.

I och med Lasses försvagade hälsa till följd av hjärtstoppet ansökte han på nytt om utökad pers. assistent. Lasse var i behov av ständig tillsyn p.g.a. den fysiska hälsan (överhängande risk för hjärtstopp enligt läkare) och psykiska hälsa (ångest, oro och rädsla). Sjukhuset bedömde under Lasses samtliga vistelser på sjukhus att han behövde assistenter dygnet runt p.g.a. ovanstående orsaker. Lasse sov inte under natten utan var uppe, vandrade runt, frågade efter mig, rev i medicinsk utrustning, tryckte på maskiners knappar etc. Kommunen bedömde att Lasse var i behov av 0 minuter tillsyn. Lasse överklagade beslutet och fick rätt i förvaltningsrätten efter sin bortgång. Under den sista tiden Lasse levde löste de det genom att de som jobbade runt Lasse och L-O (god man) fanns hos honom dygnet runt. Lasse avlider i hemmet den 10 november 2018. Den 13

november 2018 fattas ett retroaktivt beslut av LSS-handläggaren; "Beslutet gäller retroaktivt från och med den 2018-09-01 och så länge behov kvarstår". Beslutet motsvarar de behov Lasse hade. Enligt god man L-O och flera andras bedömning är detta det första beslut under Lasses livstid som faktiskt tillgodoser hans behov. Beslutet fattas dock tre dagar efter att Lasse avlidit och ingen muntlig kommunikering av beslutet hade skett innan 13 november.

Detta är så kort man sammanfatta Lasses historia. Det finns så mkt mer att berätta men det skulle då bli en bok.

Samhällets olika instanser har sedan Lasse föddes vetat om hans funktionsnedsättning, hans hjärtfel och hans hemförhållande. Trots det har inga åtgärder vidtagits för att hjälpa Lasse. Lasse har varit utsatt för försummelse i det egna hemmet, han har nekats vård som var en förutsättning för att han skulle överleva, han har bestulits på sin inkomst och hans rättigheter har satts ur spel. Den Lasse L-O kände var en underbart glad människa som älskade fotboll. Lasse hade trots sin sjukdom ett bra sista år i en egen bostad tillsammans med sin bror. Lasse var mycket arg på att han bestulits och att han inte fått opererats. Han förstod att det var hans pengar och att han hade kunnat levt annorlunda om han haft tillgång till dem. Hans dröm var att köpa en ny Volvo om han fick tillbaka pengarna. Lasse förstod att hjärtfelet gjorde så att han sista året inte kunde spela fotboll (som var det bästa han visste) utan fick vara domare. Han var också arg på sin pappa som var dum mot mamma. Ingen har lyssnat på Lasse. Under alla år har ingen frågat Lasse hur han vill ha det, hur han mår. Det som hänt Lasse ska inte få hända. Lasse hade precis som människor utan funktionsnedsättning ett värde och rättigheter. Det finns personer som på egen hand inte kan söka stöd och det är då samhällets ansvar att se dom och ge dem stödet. Samhället har sett Lasse men ingen har agerat.

L-O har aldrig varit ute efter att peka ut någon enskild person. Det som hänt innefattar en mängd olika instanser. L-O vill dock att Lasses historia gör att Arvika kommun (alla inblandade avdelningar och enheter) ser över vad de kunde gjort annorlunda. L-O är övertygad om att de flesta som arbetar inom de olika enheterna vet vem Lasse och hans familj är. Hur kan kommunen göra så att detta aldrig händer igen? L-O var inte ute efter att kommunen ska kompensera Lasse, som myndighetschefen VoO uttryckte sig på ett möte. Det har aldrig varit syfte. L-O ville bara att ngn lyssnade på Lasses historia. Det är det minsta samhället kunde göra för Lasse, lyssna till hans historia och se till att det inte händer igen.

Efter att det här skrevs fick Lasses dödsbo rätt i Hovrätten och kommunen tvingades betala skadestånd och rättegångskostnader på omkring en miljon kronor. Lasse fick även i efterhand rätt i förvaltningsrätten att han behövde personlig assistans nattetid.